

ALL UTVECKLING ÄR LOKAL ÄVEN DEN GLOBALA

Verksamhetsberättelse 2012

***Hela Sverige
ska leva!***

www.helasverige.se

*Hela Sverige
ska leva!*

Verksamhetsberättelse 2012

Innehåll

Inledning	4
Organisation	
Styrelse	5
Revisorer	5
Valberedning	5
Personal	5
Medlemmar	6
Mål för vår verksamhet	
Hållbara bygder	7
Lokal service och infrastruktur	7
Omställning	8
Integration och mångfald	9
Lokal finansiering och företagande	9
Lokalt inflytande och lokal planering	10
Mobilisering och organisationsutveckling	11
Jämställdhet	11
Lokal mobilisering, utbildning och rådgivning	11
Kommunikation och opinionsbildning	13
Internationellt samarbete	13
Stigfinnare	14
Våra medlemmar	14
De lokala utvecklingsgrupperna	14
Den regionala nivån	15
Medlemsorganisationerna	15
Medlemsregistret och bygdebanken	15
Våra samarbetpartners	15
Vår styrelse	16
Vårt kansli	16
Våra projekt	17
Remisser	20
Pressmeddelanden	20
Debattartiklar	21
Trycksaker	21
Övrigt	21
Underskrifter	22

All utveckling är lokal även den globala!

Hela Sverige ska levas verksamhet är omfattande och bedrivs genom många och varierande engagemang och projekt.

Vår satsning på service har följts upp runt om i landet och vi räknar med att det nu finns ungefär 30 servicepunkter spridda över Sveriges landsbygd.

Projektet ”Små skolor i utveckling” är ett av våra prioriterade arbetsområden. Intresset för distansundervisning i små skolor och att hitta pedagogiska former för samarbete dem emellan, har mötts av stort intresse såväl nationellt som internationellt.

Vi har tagit aktiv del i Inlandslyftet, som syftar till att skapa nya samverkansformer över nationsgränserna och utveckla infrastruktur, kapitalförsörjning och utbyte av naturresurser. Omställningsarbetet fortsätter att vinna mark. En uppdaterad version av handboken ”Sverige ställer om”, presenterades på landsbygdsriksdagen och efterfrågan på boken är stor. Antalet omställningsgrupper fortsätter att öka.

Överenskommelsen om lokal nytta av vindkraften har fått stor spridning och betydelse. Den återopas allt oftare av bygder som berörs av vindkraftetableringar och utbyggnader. Förra våren kom en populärversion av överenskommelsen, skriften ”Vindens återbäring” och under hösten drog vi igång ett projekt för att följa upp överenskommelsen med workshops i ämnet.

Under året har vi haft fortsatta kontakter med myndigheter, organisationer och andra intressenter som stödjer föreningens syfte och verksamhet. Samarbetet oss emellan har skett genom artiklar, gemensamma aktioner, arbetsgrupper och projekt. Vi är engagerade i många sammanhang och grupperingar, som exempelvis Landsbygdsnätverket och Överenskommelsen mellan de idéburna organisationerna. Vi samarbetar med Bredbandsforum om bildandet av nya fiberföreningar och en fiberhandbok för landsbygden.

Samarbetet med PostNord fortsätter och Telia är en ny landsbygdspartner. Vår egen medlemskrets har vidgats de senaste åren med nya typer av grupper och organisationer, som till exempel lokala fiberföreningar, omställningsgrupper, Leadergrupper och kommunnätverk.

Landsbygdsriksdagen i Blekinge genomfördes 6–9 september med cirka 1 000 deltagare, varav 90 utländska gäster från 25 länder. Temat var ”Hur bygger vi landet och vem gör jobbet”.

Det nordiska samarbetet fortsätter och hemsida och nyhetsbrev har utvecklats. Hela Sverige ska leva har haft ordförandeskapet under 2012 och kommer att ha det också 2013. Tillsammans med våra europeiska systerorganisationer och andra europeiska nätverk har vi påbörjat planeringen av en europeisk landsbygdsriksdag, European Rural Parliament, som ska hållas i Bryssel den 13 november 2013.

Vi arbetar även opinionsbildande på hemmaplan. En del av detta arbete är de seminarier och möten vi arrangerat tillsammans med riksdagens landsbygdsnätverk.

Vår verksamhet beskrivs mer grundligt på de följande sidorna. Liksom tidigare år består vår verksamhetsberättelse av verksamhetsplanen för 2012, som vi i efterhand kommenterat. För landsbygdsriksdagen finns en särskild skrift.

Organisation

Styrelse

Inez Abrahamzon	Ordförande
Kenneth Nilshem	Ordförande
Johan Boström	Länsbygderådet Dalarna
Ingerd Petersson	Centerkvinnorna
Stig Hansson	Hela Sverige ska leva Länsbygderåd Gotland
Lars Carlsson	Länsbygderådet Örebro län
Ida Järphag	Hela Sverige ska leva Skaraborg
Åse Blombäck	Hela Sverige ska leva Norrbotten
Emma Hagel	Hela Sverige ska leva Kronobergs län

Suppleanter

Peter Zetterman	ABF
Mikael Larsson	Länsbygderådet Sjuhärad
Jan Runfors	Länsbygderådet i Stockholms län
Gunnel Cassel Söderbäck	Civilförsvarsförbundet
Bengt Grönblad	Hela Sverige ska leva Blekinge

Revisorer

Per-Iwar Wiklund	förtroendevald revisor
Claes Forsgren	suppleant, förtroendevald revisor
Åsa Thelin	auktoriserad revisor

Valberedning

Anne Sörqvist	Länsbygderådet Fyrbodal, sammankallande
Anders Carlsson	Bygdegårdarna/Vi Unga
Hjördis Clarberg	Hela Sverige ska leva Blekinge
Gun Rehnman	Länsbygderådet i Västerbotten
Sven-Olof Berggren	Hela Sverige ska leva Värmland
Lotta Johansson	Länsbygderådet Stockholms län
Sivert Gustafsson	Länsbygderådet Örebro län

Personal

Tillsvidareanställd personal

Karin Wenström	pressekreterare, 60 procent
Ylva Lundkvist	internationell koordinator/informatör, 50 procent
Staffan Bond	verksamhetschef, 95 procent
Tina Nygårds	kansliansvarig, 100 procent
Ulrik Strömberg	handläggare, 100 procent
Claes Becklin	projektsamordnare, projektledare Landsbygdsriksdagen 2012, 100 procent
Jytte Rüdiger	projektledare Landsbygdsriksdagen 2012, 75 procent till och med 30 april

**Hela Sverige
ska leva!**

Byarörelsen ser till
helheten, vitaliserar

Timanställd personal

Anders Tivell	skogsfrågor
Kristina Lejdström	länsbygderådsenkät
Per Danielsson	By-macken
Lotta Gröning	Små skolor i utveckling
Pia Tingvall	Energisamverkan för hållbar tillväxt
Irene Westerlund	Små skolor i utveckling

Tidsbegränsat anställd personal

Inga Rundström	projekthandläggare
Inez Abrahamzon	kommunikation
Henrik Andersson	webbadministratör
Josefin Heed	projektledare Landsbygd 2.0 skarpt läge
Margaretha Ponsbach	delprojektledare Landsbygdsriksdagen 2012
Cicci Andersson	projektledare Små skolor i utveckling och Vind workshop
Jan Forsmark	projektledare Omställning Sverige
Kjell Roger Karlsson	projektledare, Balkanprojekt
Lena Candelin	Omställning Sverige

Medlemmar

Cirka 5 000 lokala utvecklingsgrupper, 24 länsbygderåd och följande 46 organisationer är medlemmar i Hela Sverige ska leva:

- ▶ Arbetarnas Bildningsförbund, ABF
- ▶ Bygdegårdarnas Riksförbund, BR
- ▶ Centerkvinnorna
- ▶ Centerns Ungdomsförbund, CUF
- ▶ Ekobanken
- ▶ Ekologiska Lantbrukarna i Sverige
- ▶ Folkets Hus och Parker, Riksorganisation
- ▶ Framtiden i våra händer
- ▶ Förbundet Sveriges Småbrukare
- ▶ Föreningen Friteatern
- ▶ Föreningen Gestaltad Historia
- ▶ Global kunskap
- ▶ Hushållningssällskapens Förbund
- ▶ Inlandskommunerna ekonomisk förening, IEF
- ▶ Jordbrukare-Ungdomens förbund, JUF
- ▶ Kungliga Skogs- och Lantbruksakademin
- ▶ Lantbrukarnas Riksförbund, LRF
- ▶ Leader Astrid Lindgrens Hembygd
- ▶ Leader Gästrikebygden
- ▶ Leader Hälsingebygden
- ▶ Leader Mellansjöländet
- ▶ Leader Närheten
- ▶ Leader Växtlust Värmland
- ▶ Norrlandsförbundet
- ▶ Närs Sparbank
- ▶ Riksförbundet 4H
- ▶ Riksföreningen Våra Gårdar
- ▶ Riksidrottsförbundet
- ▶ Rural Future
- ▶ Småkommuner i Samverkan, SmåKom
- ▶ Sparbankernas Riksförbund
- ▶ Stiftelsen Folkets Hubb/KTH
- ▶ Studieförbundet Vuxenskolan
- ▶ Svensk Vindkraftsförening
- ▶ Svenska Fotbollförbundet
- ▶ Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund
- ▶ SISU Idrottsutbildarna
- ▶ Svenska Jägareförbundet
- ▶ Sveriges Civilförsvarsförbund
- ▶ Sveriges Hembygdsförbund, SHF
- ▶ Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, SSU
- ▶ Sveriges Vattenkraftskommuner
- ▶ Tjänstemännens Centralorganisation, TCO
- ▶ Winnet Sverige
- ▶ Vi Unga

Mål för vår verksamhet

HÅLLBARA BYGDER

Lokal service och infrastruktur

Vårt serviceprojekt i de 15 bygderna har resulterat i minst fem fungerande servicepunkter och fått efterföljare i ytterligare ett tjugotal bygder.

Kommentar

Det nationella projektet har resulterat i fem servicepunkter och har vidareutvecklats i regionala projekt i Norrbottens och Kalmar län. Servicepunkter planeras och etableras också i många andra delar av landet, exempelvis Örnsköldsviks kommun. Vi bedömer att det idag finns åtminstone 30 servicepunkter av lite varierande slag spridda över landsbygden. Det som nu är viktigt är att pilotprojekten blir bestående och början till en rikstäckande struktur.

Vi är en viktig aktör för lokal service på landsbygden i samarbete med andra intressenter.

Kommentar

Vi tar plats även om resurserna är begränsade. Samarbetet med Tillväxtverket, TVV, och många andra aktörer har fungerat bra. Exempel är Landsbygdsmentorerna, kommunnätverken, samlingslokalorganisationerna, Civilförsvarsförbundet och Coompanion.

Vi har initierat strukturförändrande projekt typ Bymacken, exempelvis om grossistverksamheten inom dagligvaruförsörjningen och ett närmare samarbete mellan de fristående lanthandlarna.

Kommentar

Vi har inte mäktat med att ta tag i grossistverksamheten. Däremot har vi fått projektmedel av TVV och Jordbruksverket, SJV, för att undersöka möjligheten att etablera en intresseförening för lanthandlarna. Projektet har startat vid årsskiftet. Med Bredbandsforum, Coompanion och LRF har vi diskuterat bildandet av en intresseförening för de lokala fiberföreningarna. En uppföljning av satsningen på Bymacken har förberetts för att sjösättas försommaren 2013.

Vi har vidareutvecklat vårt samarbete med PTS och Bredbandsforum om telefoni och bredband på landsbygden och fått till stånd en bra rådgivning till de lokala utvecklingsgrupperna.

Kommentar

Ett mycket bra samarbete har etablerats med Post- och Telestyrelsen, PTS, och Bredbandsforum. Vi har deltagit i Bredbandsforums strategigrupp och byanätsgrupp. En handbok för lokala fiberföreningar har tagits fram av Coompanion och ytterligare en, som kommer att spridas till alla våra lokala utvecklingsgrupper under våren, är på väg att färdigställas av Bredbandsforum. Diskussioner om en help desk och en intresseförening för byanäten har förts under hösten.

Omställning

Omställning Sverige är välkänt och väldokumenterat. Vi har verktyg och goda exempel för en hållbar utveckling där de lokala utvecklingsgrupperna går i täten. Vi har bildat ett nätverk av åtminstone 25 lokala utvecklingsgrupper som ställer om.

Kommentar

Omställningen har vunnit styrka och terräng. Handboken, nu titulerad Sverige ställer om, har uppdaterats och försetts med fler exempel. Den har tryckts i 1 300 exemplar och efterfrågan är stor. Omställningen har fått betydande uppmärksamhet i media. Framtidsveckorna, som är kopplade till Omställningen, har fått allt fler efterföljare runt om i landet. Något nätverk av lokala utvecklingsgrupper har inte bildats.

Vi har uppmärksammat regering och riksdag om vårt engagemang för omställningen och växlat upp våra egna medel med betydande extern finansiering.

Kommentar

Vi har presenterat Omställningen i många olika sammanhang, bland annat för miljöministern och vid partiträffar med riksdagsledamöter. Den internationella omställningsrörelsen fick under året en stor utmärkelse genom att få Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs förstapris för Innovation för ett hållbart Europa. Vårt internationella Grundtvigprojekt om omställning har pågått, och vi har förberett en begränsad energiansökan hos SJV. Försäljningen av handboken har gett en del intäkter. Men vi har inte förmått växla upp våra medel i någon större omfattning, vilket gjort det svårt att hjälpa fram våra lokala utvecklingsgrupper som planerat. I sin helhet har emellertid Omställning Sverige, inbegripet Framtidsveckorna med mera, omslutit flera miljoner kronor främst genom studieförbundens satsningar.

Omställningsgrupperna har blivit fler och starkare. Vi har synliggjort dem och stärkt deras status i vår organisation.

Kommentar

Antalet omställningsgrupper har fortsatt öka. Vid årsskiftet fanns på rörelsens hemsida 172 omställningsgrupper och 3 347 medlemmar. På Facebook fanns 2 300 medlemmar. Grupperna blir också allt bättre organiserade och mer avancerade i sitt arbete. Vi har välkomnat dem som medlemmar i Hela Sverige ska leva och några har också anslutit sig. Ett arbete för att ta fram en ny plattform för Omställningen på hemsidan www.helasverige.se har påbörjats.

Den ”nationella överenskommelsen” om lokal nytta av vindkraftutbyggnaden är accepterad politiskt och inom branschen. Den har använts vid etableringar som gett positiva effekter för de berörda bygderna.

Kommentar

Överenskommelsen har fått stor spridning och betydelse. Under våren kom skriften Vindens återbaring som på ett populärt sätt presenterar bygdepeng, lokalt ägande och inflytande över den lokala vindkraften. Den åberopas allt oftare av bygder som berörs av utbyggnad. Även om bygdepeng ifrågasatts av en del exploatörer och motståndare till vindkraften bedömer vi att den politiska acceptansen ökar. Vi har fått lite mer resurser av Energimyndigheten under hösten för att följa upp överenskommelsen. Vi har också lagt ner mycken energi på att få med vindkraften i storskogsbrukets certifiering, FSC, och det ser ut att lyckats.

Integration och mångfald

De initiativ vi tagit i flera bygder för att stimulera integration har vidareutvecklats till förebilder för andra.

Kommentar

Länsavdelningarna i Uppsala och Stockholms län jobbar vidare med de satsningar de initierat. Även i andra län, exempelvis Norrbotten, tar länsavdelningarna initiativ. De lokala utvecklingsgrupperna jobbar oftast inkluderande och strävar efter att få med alla i bygden i arbetet. På flera håll har byagrupper engagerat sig för att ge flyktingar ett gott mottagande.

Vi har lyft fram goda exempel via hemsida och skrifter som visar den potential för utveckling som mångkulturella samhällen har.

Kommentar

Goda exempel har redovisats på vår hemsida och vi haft integration som tema i ett nyhetsbrev. Vi har organiserat regionala konferenser tillsammans med Landsbygdsnätverket vid SJV och inom Överenskommelsen. Höstmötet hölls i Tensta Träff i samarbete med Järva Bygdekontor, Länsbygderådet i Stockholms län och flera invandrarorganisationer.

Länsavdelningarna/den regionala nivån, lokala utvecklingsgrupper och medlemsorganisationer har inlett samarbete med ytterligare ett par kommuner på landsbygden och i storstadsområden för att stimulera utbyte och integration.

Kommentar

Vi har inte uppnått detta mål, men ett sådant projekt har initierats i Uppsala län.

Lokal finansiering och företagande

Vi har stärkt det så kallade praktikernätverket för lokal finansiering och spridit kunskap om metoder för att samla kapital inom rörelsen.

Kommentar

Ett trettiotal bygdebolag och liknande organisationer för lokal kapitalbildning ingår i praktikernätverket som samlades för deltagande och medverkande på 2012 års Lokalekonomidagar.

Handbok för lokal finansiering har spritts förhållandevis brett och översattes till engelska inför landsbygdsriksdagen. En ny inspirationsskrift, Lokal finansiering – så gjorde vi, har tagits fram. Elva bygder berättar där om hur de samlat investeringskapital för att förverkliga sina idéer. Välbesökta seminarier på Lokalekonomidagarna och landsbygdsriksdagen behandlade crowdfunding på nätet.

Vi har initierat ett program för att etablera ”bygdebolag” med medel från Tillväxtverket och Inlandsinnovation AB.

Kommentar

Konceptet har presenterats och diskuterats med TVV och Inlandsinnovation. Det har visat sig svårt att få till stånd ett program av den omfattning, sammantaget 40 miljoner kronor, som vi skisserat. Därför har strategin modifierats och särskilda ansökningar skrivits för delar av programmet; Regionala mikrofonder, Bygdebolag Inlandet och crowdfunding för bygden.

2012 års Lokalekonomidagar är genomförda i brett samarbete med andra intressenter.

Kommentar

Lokalekonomidagarna 2012 hölls som planerat 18–19 juni i Sättra Brunn med mycket gott resultat till både innehåll och ekonomi. 120 personer deltog från lokala grupper, kommuner, Leaderområden, myndigheter med flera. Planeringen för 2013 års Lokalekonomidagar har fått ett något annorlunda upplägg med fyra regionala dagar och en avslutande konferens i slutet av juni 2013 arrangerad av Landsbygdsdepartementet och SLU.

Kapitalet i Mikrofonden har vuxit till tio miljoner kronor och har använts för investeringar hos lokala föreningar och företag på landsbygden.

Kommentar

Vi har inte nått det målet trots försök att intressera framför allt den etablerade Kooperationen. Inlandsinnovation AB har emellertid sagt sig berett att satsa två miljoner i Mikrofonden för insatser i Inlandet. Vi har fortsatt vårt goda samarbete med kreditgarantiföreningen i Västra Götaland, snart omdöpt till Mikrofonden Västra Götaland, som resulterat i flera garantier till småföretag i den regionen.

Lokalt inflytande och lokal planering

Vi har uppmärksammat de pågående verksamheterna med ökat lokalt inflytande i exempelvis lokala nämnder och inspirerat andra till liknande initiativ.

Kommentar

Vi har utfört en kvalitativ undersökning av lokala demokratiinitiativ i Sverige, utifrån intervjuer med representanter för dessa initiativ, och material från relevanta utredningar och rapporter. Vi har dock inte samlats oss kring någon större satsning och därför ännu inte gett skriften någon större spridning.

Vi har påverkat demokratiutredningen att föreslå åtgärder underlättar införandet av direktvalda områdesstyrelser.

Kommentar

Vi har haft kontakt med demokratiutredningen och redovisat våra synpunkter. I deras betänkande finns positiva skrivningar om lokala områdesstyrelser, men inga konkreta förslag som underlättar införandet av direktvalda nämnder. Det politiska intresset för att vidareutveckla vår modell av lokal demokrati är svagt.

Vi har i samarbete med Landsbygdsnätverket påverkat kommunerna att aktivera sin planering tillsammans med de lokala utvecklingsgrupperna och kommunbyggeråden och motsvarande nätverk.

Kommentar

Inspirationsmaterial har tagits fram och lanserats av Landsbygdsnätverket. Under året har vi spritt erfarenheterna från vår satsning En plan i varje by. Flera länsavdelningar har drivit projekt om lokal planering med lite olika vinklingar.

Vi har hjälpt grupperna att använda de handledningar vi tagit fram, bland annat Ställ om Sverige, ungas planeringsverktyg ”Duken” och handboken för lokal finansiering.

Kommentar

Ställ om Sverige har fått stor spridning och den generationsöverskridande mötesmetoden Landsbygd 2.0 har spridits i projektet Landsbygd 2.1. Handbok i lokal finansiering har delats ut vid Lokalekonomidagarna och andra tillfällen. Mer borde emellertid ha gjorts för att paketera och presentera våra utbildningsmaterial.

MOBILISERING OCH ORGANISATIONSUTVECKLING

Jämställdhet

Vi har fått resurser från Ungdomsstyrelsen för att under året genomföra en breddning av arbetet med jämställdheten inom vår organisation.

Kommentar

Vi har inte sökt särskilda medel för jämställdheten, men däremot har flera länsavdelningar fortsatt sitt utvecklingsarbete. En mer kraftfull satsning planeras för 2013.

Det delade ledarskapet i riksorganisationens styrelse har uppmärksammats och lett till efterföljd inom vår rörelse.

Kommentar

Ja, det har uppmärksammats politiskt och hos andra organisationer. Länsbygderådet i Stockholms län har följt efter och infört delat ledarskap. Samtidigt har kritik framförts från några länsavdelningar som anser att vi bör återinföra ordförande och vice ordförande, varav den ena ska vara kvinna och den andra en man.

Lokal mobilisering, utbildning och rådgivning

Vi har ökat engagemanget, stärkt identiteten och samhörigheten för lokal utveckling inom Byarörelsen genom utbildningsinsatser i samarbete med medlemsorganisationerna. De studieförbund som är våra medlemmar har spelat en särskilt framträdande roll.

Kommentar

Insatser har planerats, men inte inlett i någon större omfattning. Inom vissa i och för sig mycket viktiga verksamhetsområden, som Omställningen, har det hänt en hel del positivt. Ett exempel är Framtidsveckan som spritts vitt över landet.

Utbildningsmaterial för lokal mobilisering och effektivt lokalt utvecklingsarbete är framtaget och attraktivt paketerat.

Kommentar

Flera handböcker har tagits fram. Däremot har inte utbildningsmaterialet paketerats och presenterats på ett för Byarörelsen attraktivt och lättillgängligt sätt.

De ungas engagemang har medverkat till en förnyelse av byarörelsen.

Kommentar

Genom Landsbygd 2.1 och regionala projekt har de ungas medverkan lyfts fram. Vid Landsbygdsriksdagen i Blekinge visade ungdomarna initiativkraft och förmåga att engagera och organisera. Kopplat till Landsbygdsnätverket och Leader har också de ungas engagemang i landsbygdsutvecklingen uppmärksammats och projekt bedrivits.

Kommunbygderåden har blivit fler och de har stärkts genom utbildningsinsatser. De har utvecklat samarbetet med sina kommuner.

Kommentar

Några nya kommunbygderåd har bildats, exempelvis i Örnsköldsviks, Oskarhamns och Varbergs kommuner. I några län stimulerar länsavdelningarna bildandet genom särskilda projekt och med små belopp som morot. Någon sammantaget stor ökning är det emellertid inte fråga om. Vårt första nyhetsbrev 2013 har kommunbygderåd som tema och kommer förhoppningsvis att inspirera etableringen av fler.

Vår medverkan i Leader har intensifierats både i ett strategiskt utvecklingsarbete och i konkreta lokala projekt.

Kommentar

Samarbetet med Leader är gott, men den omfattande byråkratin har hämmat våra lokala utvecklingsgruppers utbyte. Det riktigt nära samarbetet finns bara på några håll, där Leader systematiskt hjälper till med att stärka Byarörelsen som den första samhällsnivån och en viktig del i en samhällsstruktur för lokal utveckling.

Vi har etablerat en bra struktur i ett par regioner för coachning och rådgivning till lokala utvecklingsgrupper i samarbete med Landsbygdsnätverket och våra medlemsorganisationer.

Kommentar

Strukturer har etablerats i främst Norrbottens och Örebro län, men långt ifrån så starka som skulle behövas för att ge ett riktigt bra stöd till våra lokala utvecklingsgrupper. Brist på kompetent coachning är ett allt större problem för Byarörelsen.

Konceptet ”Fria metoder” har vidareutvecklats i samarbete med Coompanion, ABF och Studieförbundet Vuxenskolan.

Kommentar

Vi har förbättrat hemsidan och paketerat några metoder bättre, men i övrigt inte orkat med att vidareutveckla konceptet som planerat. Initiativ har tagits för att satsa hårdare med start på försommaren 2013.

Kommunikation och opinionsbildning

Kommunikation och opinionsbildning används aktivt som redskap för att uppfylla våra mål. Vår information är lättillgänglig för en bred och varierad målgrupp.

Kommentar

Hemsidan har successivt blivit allt bättre. Förenklingar har gjorts för att länsavdelningarna ska ha lättare att använda hemsidan. Det nya, mer omfattande nyhetsbladet har börjat finna sin form. Det är attraktivt och sprids även utanför Byarörelsen. Vi har gett ut skrifter, varav ett par mer omfattande, och två enklare informationsfoldrar. Våra skrifter uppskattas och används i studiecirklar och annan utbildning. I lokala och regionala media får våra artiklar och pressmeddelanden genomslag, men det är liksom tidigare sämre i nationella media.

Vi har förbättrat politiken för landsbygden och lokal utveckling och särskilt underlättat för de lokala utvecklingsgrupperna att ta för sig av resurserna i olika utvecklingsprogram, som EU-programmen.

Kommentar

Vi har kämpat på genom våra pilotprojekt, vår kritik av missförhållanden, byråkrati och dålig politik och våra förslag till förbättringar. Men vi kan konstatera att vi inte nått tillräckligt långt!

Vi har genomfört en uppskattad och banbrytande landsbygdsriksdag i Blekinge 6–9 september.

Kommentar

Landsbygdsriksdagen har genomförts som planerat med cirka 1 000 deltagare, varav drygt 90 utländska gäster från 25 länder. Arrangemanget blev lyckat och uppskattat, med bred medverkan, från landsbygdsintresserade ministrar och riksdagsledamöter till byagrupper från hela Sverige. Temat var Hur bygger vi landet och vem gör jobbet?

Internationellt samarbete

Vi har påverkat EU:s landsbygds politik för nästa programperiod till att bättre stödja lokala utvecklingsinitiativ.

Kommentar

Vi har påverkat på många olika sätt i partnerskap och övervakningskommittéer med flera grupperingar. Vi har lämnat synpunkter i yttranden, vid träffar i riksdagen och i många andra sammanhang. Vi har också tagit fram ett särskilt dokument för att klargöra våra åsikter om CLLD, Lokalt ledd utveckling. I någon mån har vi säkert påverkat, men det återstår att se hur stora avtrycken är i de slutliga dokumenten – och förstås i implementeringen och genomförandet.

European Rural Community Association, ERCA, fungerar i ett nära samarbete med andra organisationer, främst ERA och Prepare, som ett nätverk för utbyte av erfarenheter mellan europeiska byarörelser.

Kommentar

Samarbetet har stärkts under planeringen av ett samgående av ERCA och ERA. Vi har också tagit initiativ till European Rural Parliament som ska genomföras i Bryssel 13 november 2013. Tanken är att stimulera erfarenhetsutbyte mellan våra systerorganisationer i hela Europa och med de många europeiska nätverken. Vi har jobbat fram en ansökan till EU:s Grundtvigprogram för medverkan vid nationella landsbygdsriksdagar och liknande arrangemang, som fått stor uppslutning.

Samarbete är etablerat med länder på Balkan, som kandiderar till medlemskap i EU.

Kommentar

Vi har vidareutvecklat samarbetet främst genom en ansökan om ett litet projekt med Albanien och vi har kontakt med flera andra länder som Makedonien, Bosnien och Serbien.

Vi har stärkt verksamheten i Hela Norden ska leva genom ordförandeskapet under året.

Kommentar

Vi har spritt ett attraktivt nyhetsbrev och utvecklat hemsidan. Island och Norge är mer aktiva i samarbetet igen. Dessutom är Färöarna på gång som formell medlem i nätverket. Vi har haft kontakter med flera av våra representanter i Nordiska Rådet för att uppmärksamma dem på vår verksamhet och söka uppbackning för en ansökan till Nordiska Ministerrådet om stöd till ett projekt om attraktiva byar.

STIGFINNARE

Vi har stimulerat och synliggjort fem stigfinnarinitiativ som löst hinder och banat väg för nytänkande hos andra.

Kommentar

I våra nyhetsbrev och på hemsidan har vi lyft fram intressanta initiativ och föregångare. Vi har däremot inte sammanställt en fem i topp-lista som vi planerade. Genom utmärkelserna Årets grupp och Årets kommun har vi som vanligt uppmärksammat grupper och kommuner som tjänar som goda exempel för andra.

Vi har uppmärksammat organisationer eller personer som påtagligt har underlättat för lokala utvecklingsgrupper att nå framgång i sitt arbete.

Kommentar

Här har vi inte gjort något speciellt utåtriktat. Men vi har berömt och lyft fram PTS och Bredbandsforum som exempel på myndigheter som jobbar aktivt för landsbygden och lokal utveckling.

VÅRA MEDLEMMAR

De lokala utvecklingsgrupperna

De lokala grupperna har stärkt sin kapacitet genom insatser för lokal mobilisering och effektivt utvecklingsarbete tillsammans med folkbildningen, främst de studieförbund som är medlemmar hos oss.

Kommentar

En hel del lokala och regionala satsningar har genomförts, men ännu inget mer sammanhållet på nationell nivå. Under hösten har planer på en sådan satsning tagit form för att sjösättas försommaren 2013.

Den regionala nivån

Våra länsavdelningar/den regionala nivån har stärkt sin kapacitet genom utbildning, erfarenhetsutbyte och projekt.

Kommentar

Här har det absolut gått åt rätt håll – men ändå för sakta beroende främst på brist på resurser hos länsavdelningarna. Vi har haft två träffar för ordförandena och samarbetat i projekt av olika slag, exempelvis Hela Sverige ska leva Norrbottens serviceprojekt där Bymacken ingått och Västmanlands fiberprojekt. Vi har genomfört utbildningar i hemsideskunskap och valberedning, men sammantaget inte i planerad omfattning.

Medlemsorganisationerna

Samarbetet med våra medlemsorganisationer har vidareutvecklats genom gemensamma aktioner, aktiviteter och projekt. Flera medlemsorganisationer har varit med i några projekt.

Kommentar

Exemplen på samarbete är många. Vi har uppvaktat ministrar och arrangerat gemensamma seminarier och konferenser. Vi har samarbetat i projekt som Inlandslyftet, Lokalekonomidagarna, Mikrofonden, Omställningen, Små skolor i utveckling och Landsbygd 2.1, för att nämna några.

Medlemsregistret och bygdebanken

Vi har ett uppdaterat medlemsregister över grupperna i hela landet samt en informativ bygdebank med 3 000 publika grupper, det vill säga 1 000 nya grupper som presenterar sin verksamhet.

Kommentar

Vi har fortsatt arbetet med register och Bygdebank men ändå inte gått i mål som planerat. De nationella registren är ännu inte helt koordinerade med de regionala. Bygdebanken är strukturellt utvecklad, om än försenad, och under försommaren 2013 ska den nya versionen presenteras. Ett antal grupper har tillkommit under året, men inte så många som planerat.

Våra samarbetspartners

Vårt redan breda kontaktnät även utanför medlemskretsen har ytterligare stärkts. Exempel på partners är Landsbygdsnätverket, Coompanion, föreningen U LAND, Sveriges kommuner och landsting (SKL), Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), länsstyrelser och regionförbund, statliga verk, departement och nätverket i riksdagen.

Kommentar

Vi har haft ett mycket brett och välutvecklat samarbete med många myndigheter och organisationer och det stärks successivt. Det positiva samarbetet med PTS och Bredbandsforum bör särskilt framhållas. Projektet med Svenska kyrkan om energin är ett annat exempel. Forum för idéburna organisationer med social inriktning, SKL och Civilförsvarförbundet inom projektet Stödstrukturer för frivilligt arbete är ytterligare ett. Flera träffar har genomförts med riksdagens landsbygdspolitiska nätverk om landsbygdspolitiken, Inlandslyftet med mera.

För att påverka utvecklingen och politiken har vi fortsatt vårt deltagande i partnerskap, utredningar och arbetsgrupper. Exempel är övervakningskommittéer inom alla EU-program, Tillväxtverkets Centrala Samordningsforum för lokal service (CSF), Skogscertifieringen (FSC), och Samordningsgruppen för överenskommelserna mellan regeringen och de idéburna organisationerna och SKL inom det sociala området och integrationen. Länsavdelningarna/den regionala nivån medverkar i partnerskap och andra grupper på regional nivå.

Kommentar

Vår medverkan i många olika grupperingar har pågått som planerat och med hög intensitet. Skogscertifieringen kan nämnas som exempel, där vi agerat tillsammans med främst samerna för att föra in vindkraften i certifieringens nya standard. Inom Överenskommelsen har vi haft framskjutna positioner och lagt ner mycket arbete inom både det sociala området och integrationen.

Vi har inlett samarbete med ytterligare en Landsbygdspartner utöver Posten AB och Kraft & Kultur och har engagerat en landsbygdsambassadör till förutom armbryterskan från Ensamheten, Heidi Andersson.

Kommentar

Samarbete har etablerats med Telia som ny Landsbygdspartner. Flera lokala träffar har genomförts under året om teknikskiftet för den fasta telefonin. Däremot har samarbetet upphört med Kraft & Kultur som fått interna problem. Bolaget fortsätter sin verksamhet i omorganiserad form under namnet Nordic Green Energy och vi har återupptagit kontakterna för ett fortsatt samarbete. Någon ny ambassadör har inte engagerats och heller inte kontaktats.

Vår styrelse

Vi har vidareutvecklat styrelsens arbete genom det delade ledarskapet och genom fördjupade kompetenser inom prioriterade områden och stärkt samspel med kansliet.

Kommentar

Arbetet fungerar bra och ledamöternas kompetens utnyttjas inom många områden som EU-politiken och skogscertifieringen. För att ytterligare engagera styrelseledamöterna har arbets- och styrgrupper har bildats för Omställningen, ungas engagemang, utbildningen, den internationella verksamheten och landsbygdsriksdagen 2014.

Vårt kansli

De åtgärder för att utveckla arbetsmetoder, rutiner med mera, som är ett resultat av analysen av kansliets funktion, har omsatts i ett väl fungerande arbete.

Kommentar

Kansliet fungerar bra, men nyrekrytering av personal behövs för att klara kapacitetsluckor, främst för vår omfattande kommunikation och opinionsbildning, där ambitionen är att bli ännu vassare. Även ekonomiadministrationen behöver förstärkas.

Våra projekt

Omställning Sverige har vidareutvecklats i projekt för lokala utvecklingsgrupper och med betydande extern finansiering.

Kommentar

Det har inte skett som planerat på nationell nivå. Däremot har flera Leadergrupper, som är medlemmar hos oss, engagerat sig i Omställningen och stimulerat lokala utvecklingsgrupper i sina områden, exempelvis i Hälsingland.

Knutet till omställningen har vi startat ett projekt om försörjningen av förnybar energi i lokalsamhällena på landsbygden med särskild tonvikt vid föreningslokaler inklusive kyrkans lokaler.

Kommentar

Ett samarbetsprojekt har startat i Östergötland med Linköpings stift som projektägare och länsavdelningens ordförande som projektledare. Dessutom har vi förberett ett nationellt projekt om energibalansen i lokalsamhällena på landsbygden med sikte på start hösten 2013.

Den breda satsningen på Kvinnors företagande och utveckling på landsbygden har spridits inom vår rörelse och bland berörda myndigheter och andra intressenter.

Kommentar

Rapporter från satsningen har spridits och en projektdatabas har etablerats på vår hemsida.

Satsningen på Lokal finansiering har vidareutvecklats i ett program för bygdebolag i samarbete med Tillväxtverket, Inlandsinnovation, Coompanion och Ekobanken.

Kommentar

Programmet har formulerats och presenterats för tilltänkta finansiärer, främst Tillväxtverket och Inlandsinnovation AB. Vi har tyvärr tvingats dela upp det i flera mindre projekt för exempelvis regionala mikrofonder och inlandssatsningen. Medel har erhållits från SJV för projektet om mikrofonderna och det startar under våren. Satsningen på bygdebolag med mera i Inlandet har krympt till ett två-årsprojekt med finansiering från TVV, Inlandsinnovation och Regionförbundet i Jämtlands län. Projektet kan förhoppningsvis komma igång under försommaren 2013.

Satsningarna på unga tillsammans med Vi Unga, U Land med flera har fortsatt inom projektet Landsbygd 2.1, där den metod för lokal planering som tagits fram har omsatts i praktiken.

Kommentar

Efter vissa inledande komplikationer i genomförandet har projektet organiserats bättre och genomförs nu med full kraft i en andra etapp under 2013 i samarbete med de tre organisationerna Vi unga, U Land och 4 H. Landsbygd 2.1 pågår till och med september 2014. Allmänna arvsfonden är finansör.

Den nya kartan/"appen" över Bymackarna har vidareutvecklats och fått genomslag.

Kommentar

Fortfarande är för få mackar anslutna för att den ska bli riktigt intressant och användbar. En vidareutveckling av konceptet har förberetts för genomförande under 2013. Appen är anpassad för androidtelefoner och under året kommer den även att bli uppdaterad för iphone. Arbetet kopplas till det planerade projektet för bymackarnas utveckling under 2013.

Vårt uppföljningsprojekt för att ge lokalt inflytande och lokal ersättning för vindkraftsutbyggnaden avslutas i början av året och har resulterat i att överenskommelsen kommit till god användning.

Kommentar

Projektet är avslutat med gott resultat och omsatt i ett nytt litet projekt för att genomföra work shops om resultatet runt om i landet med pengar från Energimyndigheten. En samordning har skett med andra av våra verksamheter, främst Lokalekonomidagarna och Omställningen för att effektivisera och öka effekten av de olika delarna.

Serviceprojektet med de 15 bygderna har följts upp i två regionala projekt. Tillsammans med länsstyrelserna i Dalarna och Värmland samt Småkom har projektet Hållbara servicelösningar vidareutvecklats.

Kommentar

Satsningar sker som planerat i Norrbottens och Kalmar län. Projektet i Dalarna och Värmland har inte gett önskat resultat för samordningen av den statliga verksamheten. Den del som rör byaservicen har begränsats till en sammanhållen satsning i Vansbro kommuns alla delar. Även i många andra bygder pågår intressanta satsningar på lokala servicepunkter.

Vi har vidareutvecklat projektet Digital närservice, utbildning och kultur i glesbygd i samarbete med Folkets Hubb, Centrum för hållbar kommunikation vid KTH och Inlandskommunerna ekonomisk förening (IEF) och genomfört ett seminarium med digital teknik om kulturen på landsbygden i samarbete med SKL, Folkets hus och parker med flera.

Kommentar

Projektet Digital närservice har utvecklats och flera bygder i norra Dalarna har påbörjat utbyggnaden av lokala fibernät för att förbättra servicen. Kulturkonferensen har planerats och finansierats med Hela Sverige ska leva Jämtlands län som starkt drivande kraft. Den genomfördes i Bräcke i februari 2013 med brett deltagande och gott resultat och med sikte på att den ska bli ett återkommande arrangemang.

Arbetsmarknadsprojektet Kompetenta anordnare inom Jobb- och anställningsgarantin har följts upp i åtminstone två regionala satsningar.

Kommentar

Här kom vi inte fram. Hela Sverige ska leva Norrbotten fick avslag på sin ansökan, vilket ledde till att andra länsavdelningar inte gick vidare med sina planerade satsningar. På flera håll fungerar emellertid våra lokala grupper, kommunbygderåd och länsavdelningar som kompetenta anordnare, exempelvis i Blekinge län.

Satsningen på byskolorna som pedagogiska föregångare och en resurs för bygdens utveckling har startat med Småkom och Skärgårdarnas riksförbund som samarbetspartners.

Kommentar

Satsningen har kommit igång som planerat med 13 medverkande små skolor spridda över landet. Genom ett tilläggsbeslut av SJV har ett tyngre strukturellt grepp kunnat kopplas i projektet.

Med främst Bygdebanken som bas har vi tillsammans med bland andra Tillväxtanalys initierat ett projekt om betydelsen av det lokala utvecklingsarbetet. Genom projektet har vi knutit an till den nytillsatta demokratiutredningens arbete.

Kommentar

Det har inte kommit till stånd. Däremot har Tillväxtanalys fortsatt sitt eget projekt med analyser av små orter med positiv utveckling.

Våra insatser för ökad integration och mångfald har konkretiserats i ett särskilt projekt för utbyte mellan stad och land.

Kommentar

Ett regionalt projekt har inletts i Uppsala län med länsavdelningen i tätén. En vidareutveckling har skett av Järva bygdekontor, där Länsbygderådet i Stockholms län medverkar tillsammans med flera invandrarorganisationer.

Vi har medverkat till en samlad satsning på Inlandet tillsammans med våra kommunala medlemsorganisationer Småkom, Inlandskommunerna och Vattenkraftkommunerna samt Tillväxtverket och andra aktörer.

Kommentar

Vi har engagerat oss i Inlandslyftets alla delar; i kapitalförsörjningen genom projektet Bygdebolag och Lokalekonomidagarna, i satsningen Tredje spåret för att lyfta fram Inlandsbanan, i utbytet av naturresurserna genom vindseminarier och skogscertifieringen och i det nordiska samarbetet genom planerade och genomförda träffar med riksdagsledamöter med nordiskt engagemang. Tillsammans med de andra intressenterna har vi hållit ett uppskattat seminarium om lyftet i riksdagen.

Vi har tagit fram ett verktyg för utvärdering av våra projekt i samarbete med forskare.

Kommentar

Vi har inte tagit fram något mer utvecklat verktyg, men däremot engagerat följeforskare i skolprojektet. Det kan förhoppningsvis ge impulser och underlag för fortsatt utveckling.

Remisser

- Synpunkter på Leader 2014-2020, Jordbruksdepartementet
- Förslag till reform av den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2013, Jordbruksdepartementet
- Post- och Telestyrelsens rapport, Affärsmöjligheter med bredbandskanalisation, Näringsdepartementet
- Tekniskt underlag Landsbygdsprogram 2014 – 2020, Jordbruksdepartementet
- Rovdjurspolitiken, Miljödepartementet
- Inlandsbanans funktion och roll i transportsystemet, Trafikverket

Pressmeddelanden

- 13 JAN Satsa på service i hela landet
- 17 JAN Tanka lokalt i Sverige med By-macksappen
- 10 FEB Det finns alternativ till att släcka ner landsbygden
- 15 FEB Hela Sverige ska leva chattar om offentlig service
- 23 FEB Ingen komplett bostadspolitik för landsbygden
- 12 MARS Bygdepenge fungerar!
- 14 MARS En majoritet av svenskarna anser att stödet till glesbygden borde öka
- 29 MARS Välkommen till lokalekonomidagarna 2012
- 26 APRIL Pressmeddelande om nya ordföranden
- 26 APRIL Arvsfonden satsar på unga i Tornedalen
- 16 MAJ Ett slag mot landsbygden
- 23 MAJ Inga ursäkter till mp om RESEAVDRAGET
- 12 JUNI Lokalekonomidagarna 2012
- 21 JUNI Det kontantlösa samhället ökar rånrisken i små detaljhandlar
- 28 JUNI Det är nog nu!
- 9 AUG Landsbygdsriksdagen närmar sig
- 08 AUG Välkommen till pressträff om Landsbygdsriksdagen i Blekinge
- 09 AUG Hur bygger vi landet och vem gör jobbet?
- 09 AUG Landsbygdsriksdagen närmar sig
- 17 AUG Det lokala arbetet bygger Landsbygdsriksdagen
- 30 AUG Sveriges landsbygdsriksdag på export
- 6 SEP Privata och offentliga aktörer tar hjälp av ungdomar på landsbygdsriksdagen
- 7 SEP Det är bråttom nu – omställningen kan inte vänta
- 7 SEP Bra med skarpa förslag, men valåret 2014 ska bli landsbygdens!
- 11 SEP Landsbygdsfrågorna väntas bli valfrågor 2014
- 13 SEP Ompröva skogsvårdslagen för våra barns skull
- 28 SEP 45 miljoner kronor på tre år till Hela Sverige ska leva
- 26 NOV Örnsköldsvik årets kommun 2012
- 26 NOV Dalskogs Tennisklubb och Byalag, Årets lokala utvecklingsgrupp 2012

Debattartiklar

- Bygdepenge fungerar!
- Kommuner bör ha strategi för bredband till byar
- Så bör EU:s jordbrukspolitik förbättras
- Crowdfunding frigör kapital till lokala investeringar
- Attraktiva och hållbara bygder
- Bredband, en förutsättning för att arbetsverksamma ska kunna flytta till landsbygden

Trycksaker

- Lokal finansiering, så gjorde vi
- Om storskogsbolagens samrådspåikt inför skogsavverkning
- Hela Sverigebladet, fyra pappersnummer och ett digitalt "Julextra"
- Hela Norden ska leva, ett nyhetsbrev
- Vindens återbäring, vinden en gemensam tillgång
- Sverige ställer om, metod och inspiration för omställningsinitiativ
- Handbook of Local Financing
- Landsbygd och livskraft, debattidning inför Landsbygdsriksdagen

Övrigt

- Genmäle till Miljömagasinet
- Hela Sverige ska levas engagemang för lokal service, skrivelse till Näringsdepartementet

Styrelsens underskrifter

Inez Abrahamzon
Ordförande

Kenneth Nilshem
Ordförande

Johan Boström

Ingegerd Petersson

Stig Hansson

Lars Carlsson

Mikael Larsson

Åse Blombäck

Emma Hagel

Ida Järphag

Jan Runfors

Gunnel Cassel Söderbäck

Peter Zetterman

Bengt Grönblad

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva

Vi är en ideell förening som bildades 1989 i slutet av den stora kampanjen "Hela Sverige ska leva". Medlemmar är de lokala utvecklingsgrupperna samt 46 medlemsorganisationer.

I varje län finns länsbygderåd, bildade av de lokala grupperna. Länsbygderåden stöttar grupperna och ger råd på regional nivå.

Hela Sverige ska leva ger stöd och röst åt Byarörelsen på nationell nivå genom att sprida erfarenheter, stimulera samverkan, bilda opinion och påverka politiken för landsbygden.

För den löpande verksamheten svarar en styrelse med representanter för de lokala grupperna och medlemsorganisationerna.

Ett litet kansli i Stockholm håller i kontakter, administration och information.

*"Det är en glob, jag trampar med min fot.
Vad är centralt, på ytan av ett klot?
Jag väljer Pjätteryd till världens mitt.
Det står mig fritt."*

Alf Henriksson

Vill du veta mer om oss?

Läs senaste nyheterna inom vårt område på vår hemsida.
Läs vår landsbygdsblogg eller ladda ner våra skrifter.

På hemsidan finns också aktuell information
om byarörelsen, organisationen och landsbygdsutveckling.

Adress: Stortorget 7, 111 29 Stockholm
Telefon: 08-24 13 50 • Fax: 08-24 28 05
info@helasverige.se • www.helasverige.se

facebook.com/helasverige

twitter.com/helasverige

youtube.com/helasverige